

A „negyedizigleni” orvos – Selye János felvidéki gyökerei*

Kiss László dr.

Szent Erzsébet Egészségügyi és Szociális Munka Főiskola,
Pozsony (Bratislava)

Selye János magát egy orvosdinasztia negyedik tagjának tekintette, azonban könyveiben nem nevezte meg felmenőit. A szerző levéltári és korabeli könyvészeti adatok alapján kimutatta, hogy Selye János nagyatyját még Schlesingernek hívták és a Trencsén megyei Pruszkán (ma: Pruské, Szlovákia) működött járásorvosként. *Orv. Hetil.*, 2016, 157(33), 1331–1333.

Kulcsszavak: Selye János, Selye Hugó, Schlesinger Samu, Pruszká, Trencsén megye

A fourth-generation doctor – Hans Selye and his origins from Felvidék (today Slovakia)

Hans Selye regarded himself as the fourth generation of medical dynasty, but in his books he did not name his ancestors. Based on facts from archives and contemporary literature the author demonstrated that the grandfather of Hans Selye was called Schlesinger and he worked in Pruszká (county Trencsén; (today: Pruské, county Trenčín, Slovakia) as a district physician.

Keywords: Hans Selye, Hugo Selye, Samuel Schlesinger, Pruské, county Trenčín

Kiss, L. [A fourth-generation doctor – Hans Selye and his origins from Felvidék (today Slovakia)]. *Orv. Hetil.*, 2016, 157(33), 1331–1333.

(Beérkezett: 2016. június 12.; elfogadva: 2016. június 27.)

„Tulajdonképpen sohasem volt igazi nemzetiségem, vagy ha úgy tetszik, több is volt. Apám magyar volt, és komáromi tanárain intenzív magyar hazafisága erősen hatott rám. Anyám viszont osztrák volt, és születésemnél fogva magam is az, mivel egy bécsi szülészeti klinikán láttam meg a napvilágot” – vall Selye János származásáról az „Álomtól a felfedezésig” című, nagy közönségisírt aratott könyvében [1]. Egy oldallal odébb még ennyit árul el felmenőiről: „Apám, nagyapám, dédapám orvos volt, magától értetődött tehát, hogy én negyediziglen is folytatom a családi hagyományt. Apámnak virágzó sebészeti magánklinikája volt Komáromban...” [1].

Az egyébként nem szófukar, kitűnő előadó Selye többet nem árult el felmenőiről, nem nevezi meg azokat. Az orvostörténeti szakirodalomban hiába kutatnánk a Selye-dinasztia nyomait. A száz híres tudós életrajzát közreadó kötetben is csak ennyi szerepel: „Selye János Hugó

Brúnó 1907. január 26-án született Bécsben, Maria Felicitas Langbank és Selye Hugó, az ismert és szintén orvoscsaládból származó sebész gyermekeként” [2].

Az apa neve, nemzetisége, orvos volta tehát közismert. Magyar nemzetisége alapján logikusnak tűnt, hogy az orvosi oklevelet magyar orvosi karon szerezhette meg. Feltevésem helyesnek bizonyult. Az 1896-ban, a budapesti Királyi Magyar Tudományegyetem Orvosi Karának múltjáról és jelenéről kiadott, az orvosi kar dékánja, *Hőgyes Endre* által szerkesztett Millenniumi emlékkönyv közreadta az orvosi kar hallgatóinak névsorát is. Az 1895/96-os tanév elsőéves medikusai közt bukkanhat rá Selye Hugó nevére [3].

Innen már aránylag könnyű volt a továbblépés. Az azóta önállósult orvosi karból mára Semmelweis Egyetem lett. Központi levéltárának igazgatója, *dr. Molnár László* – kérésemre – az egyetemes orvosdoktorok aranykönyvében [4] találta az alábbi, 66. sorszámú bejegyzést:

*A dolgozat a szerzőnek 2016. június 11-én, Komáromban, a Szlovákiai Magyar Egészségügyi Társaság „A stresszről” című nemzetközi konferenciáján elhangzott előadásának rövidített, szerkesztett változata.

- [5] Pruszká, in: Pallas Great Cyclopaedia, Vol. 14. [Pruszká, in: A Pallas Nagy Lexikona, 14. kötet.] Pallas Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság, Budapest, 1897. [Hungarian]
- [6] Trencsén, in: Pallas Great Cyclopaedia, Vol. 16. [Trencsén, in: A Pallas Nagy Lexikona 16. kötet.] Pallas Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság, Budapest, 1897. [Hungarian]
- [7] *Oláh, G.*: Statistics of public health in Hungary. Statistics of health staff and pharmacies in Hungary. Based on official facts. [Magyarország közegészségügyi statisztikája. Az egészségügyi személyzet és a gyógyszerárak statisztikája Magyarországon. Hivatalos adatok alapján.] Budapest, 1876. [Hungarian]
- [8] Hungary and abroad. [Magyarország és a külföld.] 1897, 1(4–5), 14. [Hungarian]

(Kiss László dr.,
e-mail: kiss.agi@panelnet.sk)

Ellen Notbohm–Veronica Zysk

EZEREK NAGYSZERŰ ÖTLET

AUTIZMUSVAL ÉLŐ VAGY ASPERGER-SZINDRÓMÁS GYEREKEK NEVELÉSÉHEZ ÉS TANÍTÁSÁHOZ

„Ha minden iskolában és családban a könyvben szereplő ötletek kis töredékét felhasználnák, beláthatatlan lehetőségek nyílnának meg előttünk, hogy javítsuk az autizmussal vagy Asperger-szindrómával élő gyermekek életminőségét. Ez pedig csodálatos dolog!”

Dr. Temple Grandin

A könyv számtalan azonnal alkalmazható ötletet kínál szülőknek és nevelőknek az alábbi területeken:

- szenzoros integráció: fejlesztőfeladatok a szabadban és bent,
- kommunikáció: szóhasználat, hallás, vizualitás, környezet,
- viselkedés: tipikus viselkedési formák és kezelésük,
- mindennapi élet: ötletek a mindennapi szituációkhoz, a biztonság megteremtéséhez,
- szociális létezés: barátság, játék, kooperáció, érzelmek.

348 oldal, 4100 Ft
www.akademiaikiado.hu

1878
AKADÉMIAI KIADÓ